

Tusen skäl att leva

Häromdagen fick jag syn på en liten tidningsnotis, som berättade att Dom Helder Camara är död.

Det kanske inte är så mycket att sörja över, den förre ärkebiskopen av Recife i Brasilien var en bit över 90 år och hade väl levat sitt liv färdigt. Men notisen fick mig att gå till bokhyllan och än en gång plocka ner den lilla pocketboken "Tusen skäl att leva".

Det har jag gjort åtskilliga gånger förut. Den lilla boken går att läsa rakt igenom på en halvtimme, och de korta dikterna har bidragit till att forma min syn på mig själv och på livet. Jag brukar ta fram den då och då och läsa om den

Du har säkert också sådana böcker i din bokhylla eller i ditt minne, böcker som inte bara efterlämnat en läsoplevelse utan satt spår i din världsbild. Böcker som fått dig att ompröva något du trodde förut, som fått dig att se saker ur ett nytt perspektiv. Böcker vars huvudpersoner du identifierar dig med eller vars scener och repliker du citerar vid lämpliga tillfällen.

I mitt bokminne finns titlar som C S Lewis Narnia-serie, Tolkiens ringtrilogi och Doris Lessings Giftermålen, berättelser från främmande världar med antydna referenser till vår egen värld. Avsnitt ur ungdomsböcker som Astrid Lindgrens böcker om Emil i Lönneberga och Maj-Lise Antonsons Mitt ansvar heter Osgar har lämnat bestående intryck. Lars Collmars Guds kärleks vrede och Harry Månsus Den kosmiska katedralen har hjälpt mig att hitta en ny position i teologiska frågor. På lyrikhyllan finns dikter av Karin Boye, Tomas Tranströmer och Ulf Lundell som slagit an. Och Bibeln innehåller pärlor i nästan alla litterära genrer, månfacetterade människoöden och djupa andliga insikter.

Och så har jag Dom Helder Camara. Hans enkla, stillsamma livsvisdom är en av tonerna i det trygga grundackordet i mitt liv, det som vibrerar djupt inom mig även när den ytliga melodislingan är ur rytm av stress eller ostämd av spända relationer.

När jag häromåret bytte en fast anställning på HT mot ett osäkert projektjobb i Svågadalen, var det med en av Dom Helder Camaras dikter ringande i öronen:

*När din lilla båt
har legat så länge
för ankar i hamnen
att du börjar få för dig
att den är ett hus,
när din lilla båt
börjar skjuta rötter
i gyttnan vid kajen,
då är det dags att styra ut!
Till varje pris måste du rädda
båtens seglarsjäl
och din egen pilgrimssjäl.*

Dom Helder Camara var en av de katolska präster i framför allt Sydamerika som på 60- och 70-talet brännmärkte militärregimers förtryck, kritiserade den egna kyrkans samspel med makten och solidariserade sig med de fattigaste i både ord och handling. Flera av hans likar blev mördade. Självt har han föreslagits för Nobels fredspris, men inte fått det.

Varje morgon, före gryningen, steg han upp och mediterade och bad. Som regel skrev han ner några korta rader, egentligen aldrig avsedda för någon annans ögon men av påpassliga vänner räddade åt eftervärlden.

Några av dikterna är konstateranden så enkla och självklara att man får leta en stund efter den bakomliggande symbolik som fick honom att teckna ner dem:

*När man knäpper en knapp
i fel knapphål
blir det omöjligt*

att knäppa de andra riktigt

I andra är symboliken träffsäker som ett blixtnedslag:

Det är inte så lätt

att bevara

en Volkswagen-själ

i en Cadillac.

Dom Helder Camara betraktar barnen som vår världs klokaste varelser och funderar mycket över hur stor vikt vi vuxna lägger vid saker som i det långa loppet är oväsentliga. Han tycks faktiskt betrakta vuxna som ganska ömkansvärda figurer i all sin klokhet:

Herre förbarma dig

och se med särskild ömhet

till dessa personer

som är så väldigt logiska,

så väldigt praktiska,

så väldigt realistiska

att de blir irriterade

över att man kan tro på

en blå liten häst

Dom Helder Camara tog mer än de flesta fasta på bibelordet om att ta emot himmelriket som ett barn. Flera av dikterna speglar just en fascination inför barnens fantasi, naturlighet och förmåga att ta livet för självklart.

Att Camara samtidigt aktivt och aggressivt försvarade människovärdet och var med om att intellektuellt utforma den teologiska riktning som fått namnet befrielseologi, vittnar om en fascinerande bredd. Å andra sidan upptäcker man ofta att man haft fel om man tror att man har lyckats placera in folk i ett bestämt fack.

Själv tilltalas jag mycket av den ödmjukhet Camara ger prov på bland annat i bokens korta inledningsdikt:

Bara en vattenpuss

ville jag vara

och spegla himlen!

Sämre mål här i livet kan man ha.

Roland Hamlin

Roland Hamlin, Delsbo, är glesbygdsutvecklare i Svågadalen, gift och trebarnsfar.